

INVASIE VAN TAKKEKNAKKERS IN AMSTERDAM 1990

Frank Visbeen

Het is geen alledaagse gebeurtenis dat je als lid van de Vogelwerkgroep gebeld wordt, omdat er een vreemde vogel in de tuin zit.

Dit overkwam Willem van der Waal op 24 augustus. Het was een van die warme zomerdagen. Ik had die dag met Willem een fikse fietstocht naar Flevoland gemaakt. Willem was nog niet koud thuis of daar ging de telefoon. Enigszins kreunend stond hij op en nam de hoorn op. Aan de andere kant klonk een damesstem die vertelde dat er vreemde vogels in haar tuin rond scharrelden. Ze zaten het liefst in de oude kerstboom waar zij heel dicht te benaderen waren. Ze lieten zich zelfs fotograferen. Volgens een in haast ingeschakeld familielid waren het Kruisbekken. Het waren drie vogels. De ene was groen en de andere twee waren bruingroen met streepjes. Op de achtergrond klonk: "Ze zijn er weer".

Bij Willem kwam de gedachte op dat het misschien wel Grote Kruisbekken of Witbandkruisbekken konden zijn. Nee, deze gedachte moest hij uit zijn hoofd zetten. Het was toch nog te vroeg in de tijd van het jaar. Maar als echte waarnemingen—secretaris wilde Willem er wel het fijne van weten. "We komen wel even kijken" stelde hij de familie gerust. Willem was zelf geheel uitgeput van de fietstocht en in aller haast werd Annelies Römer ingeschakeld. Bovendien woonde zij vlak bij Slotermeer waar zich dit allemaal afspeelde. Annelies ging er tevergeefs heen. De vogels waren gevlogen en zij kwamen niet meer terug.

Een kleine week later werd Willem opgebeld en dezelfde damesstem vertelde nu: "Wat me nu overkomen is meneer. Fiets ik daar door de Burgemeester de Vlugtlaan, zie ik een vrouw naar iets kijken wat op het fietspad ligt. Ik stop en tot mijn grote verbazing zie ik dat het één van de Kruisbekken is. Ik dacht dat moet de meneer van de Vogelwerkgroep weten. Ik heb het lijkje ook meegenomen naar huis". Willem maakte de afspraak dat hij de dag erna langs zou komen om het lijkje te bekijken en mee te nemen. De volgende dag fietste Willem naar de familie in Slotermeer en werd daar hartelijk ontvangen. Het doosje met lijkje werd overhandigd en het bleek inderdaad een Kruisbek te zijn. Met een kennersblik bekeek Willem de boom waar zij veel in foerageerden. Dit bleek een kerstboom (*Picea abies*) te zijn. Opmerkelijk was dat aan de takjes galvormige vergroeiingen zaten. Deze werden, volgens de vrouw, door de Kruisbekken opengepeuterd en leeggegeten. De buurvrouw bevestigde het verhaal en zij bleek al naar aanleiding van dit gedrag een Amsterdamse naam aan de Kruisbekken te hebben gegeven namelijk de Takkeknakkers. Een toepasselijke naam voor deze Slotermeerse Kruisbekken.

Willem heeft inmiddels de Kruisbek voor onderzoek naar het ITZ gebracht. De harde en kille realiteit: de Kruisbek bleek een eerstejaars vogel die zijn tamme gedrag afgestraft zag in de kaken en klauwen van een kat. Wat een triest relaas voor deze vogel. Hoe zal het met de andere twee zijn afgelopen? Zij zijn sindsdien niet meer waargenomen in de omgeving.

Deze waarnemingen van de Kruisbek staan niet op zichzelf. Al in de zomermaanden werd duidelijk dat vogelend Nederland zich warm kon gaan maken voor een hete zomer en een Kruisbekkenrijk (na)jaar. In de maanden erna stroomde heel Nederland vol met Kruisbekken. De eerste Grote Kruisbekken zijn inmiddels ook al gezien en zelfs de Witbandkruisbek liet zich bewonderen in Lage Vuursche. Ook in de regio werden in de herfstmaanden vele Kruisbekken waargenomen.

Maar een Kruisbek als huissoort in Amsterdam, ja dat is toch wel iets heel bijzonders als je vogel—'minded' bent.

